

Neuvottelumandaatti Euroopan unionin Maailman kauppajärjestössä (WTO) tekemien myönnytysten muuttamiseksi liittyen tiettyihin terästuotteisiin sovellettaviin tuontitulleihin

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 7.10.2025 suosituksen (COM(2025)727) neuvoston päätökseksi, jolla komissiolle annettaisiin lupa aloittaa neuvottelut Maailman kauppajärjestö WTO:ssa tehtyjen myönnytysten muuttamiseksi liittyen tiettyihin terästuotteisiin sovellettaviin tuontitulleihin. Käytännössä tällä valmistellaan EU:n teräkseen liittyvien tuontitullien mahdollista korottamista merkittävästi niiden nykytasosta.

Neuvottelut liittyvät komission samana päivänä 7.10.2025 julkistaman asetusehdotuksen (COM(2025)726) toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on torjua teräksen globaalin ylipasiteetin aiheuttamia vaikutuksia Euroopan unionin teräsmarkkinoihin. Terästeollisuuden toimintaedellytysten varmistamisen lisäksi asialla on merkitystä terästä käyttävälle teollisuudelle, kuten konepajoille, joiden tuotantoprosessin ja kannattavuuden kannalta teräksen saatavuudella ja hinnalla on suuri merkitys.

Teräsmarkkinoita koskeva asetusehdotus ja neuvottelumandaatin myöntäminen ovat kaksi erillistä prosessia. Asian kiireellisyyden vuoksi neuvottelumandaatin myöntämistä koskevaa päätöksentekoa joudutaan valmistelemaan jo ennen kuin neuvosto on hyväksynyt asetuksen teräsmarkkinoita koskevista toimenpiteistä. Tämä E-selvitys koskee ainoastaan neuvottelumandaatin myöntämistä. Mikäli siis teräsmarkkinoita koskeva asetetus ei tulisi voimaan, myös neuvottelumandaatin tarve raukeaisi. Teräsmarkkinoita koskevasta komission asetusehdotuksesta laaditaan eduskunnalle erillinen U-kirjelmä.

Velvoite WTO:n piirissä käytäviin neuvotteluihin pohjautuu tullitariffeja ja kauppaa koskevan v. 1994 yleissopimuksen (*General Agreement on Tariffs and Trade*, GATT 1994) XXVIII artiklan määräyksiin, joiden mukaan sopimuspuoli voi muuttaa tai irtisanoa tekemiään tuontitulleja koskevia myönnytyksiä (ns. myönnytysluettelot) ainoastaan neuvotteluun ja sovittuaan siitä artiklassa tarkemmin määriteltyjen sopimuspuolten kanssa. GATT-sopimuksen mukainen neuvotteluprosessi alkaa WTO:lle annettavasta notifiokaatiosta, jonka tekemiseen komissio tarvitsee neuvottelumandaatin.

Komission suositusta neuvottelumandaatiksi on käsitelty neuvoston kauppapoliittisessa työryhmässä 16.10. ja 6.11.2025. Seuraava keskustelu kauppapoliittisessa työryhmässä on 20.11., minkä jälkeen komissio toivoo neuvoston hyväksynnän etenevän nopeasti.

Neuvottelut WTO:ssa aloitetaan heti, kun neuvosto on hyväksynyt neuvottelumandaatin. Neuvottelut pyritään aloittamaan vähintään kolme kuukautta ennen uuden asetuksen voimaantuloa, käytännössä lopputalvesta 2025/2026.

Komission tavoitteena on, että terästä koskeva asetusta tulisi voimaan ennen nykyisten suojatoimien päättymistä 30.6.2026. Suomi muodostaa kantansa tähän ehdotukseen erillisessä U-kirjelmässä.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä sitä, että Euroopan unioni toimii kauppasuhteissa WTO-sitoumustensa mukaisesti. Jos EU muuttaa tullitasojaan, se tulee tehdä WTO-sääntöjen mukaisesti ja unionin tulee käydä suunnitelluista toimenpiteistään GATT-sopimuksen XXVIII artiklan edellyttämät neuvottelut. Näiden neuvottelujen tulee tähdätä EU:n kansainvälisten velvoitteiden, kuten relevanttien WTO- ja vapaakauppasopimusvelvoitteiden kannalta yhteensopivaan lopputulokseen.

Suomi tukee neuvottelumandaatin myöntämistä komissiolle edellä mainittujen ehtojen täyttyessä.

Suomen kanta komission asetusehdotukseen COM(2025)726 sisältyy eduskunnalle erikseen toimitettavaan U-kirjelmään (Vahva EU/1046/2025).

Pääasiallinen sisältö

Komission ehdottama asetusta (COM(2025)726) korvaisi nykyisen teräksen suojatoimenpiteen, joka päättyy 30.6.2026. WTO-sääntöjen mukaan suojatoimia ei voi jatkaa tätä pidempään, joten EU ottaa käyttöönsä yksipuoliset toimet terästeollisuuden suojelemiseksi globaalilta ylikapasiteetilta. Ehdotuksen mukaan tullivapaan tuonnin tariffikiintiöitä pienennettäisiin n. 47 % nykytasolta 18,3 miljoonaan tonniin vuodessa, ja tariffikiintiön ulkopuolisen tuonnin tuontitulli nousisi nykyiseltä 25 %:n tasolta 50 %:iin. Yksityiskohtaisempi esitys komission asetusehdotuksesta sisältyy eduskunnalle laadittavaan erilliseen U-kirjelmään.

Asetusehdotuksen toimenpiteet edellyttävät muutoksia EU:n WTO:n puitteissa tekemiin, tuontitulleja koskeviin myönnytyksiin (ns. myönnytysluettelot). Vuoden 1994 GATT-sopimuksen XXVIII artiklan mukaan sopimuspuoli voi muuttaa tai irtisanoa tekemiään myönnytyksiä ainoastaan neuvoteltuaan ja sovittuaan asiasta GATT-sopimuspuolten, eli nykyisten WTO-maiden kanssa. Muutoksista tulee sopia niiden sopimuspuolten kanssa, joiden kanssa voimassa oleva myönnytys on alun perin neuvoteltu ja muiden sellaisten sopimuspuolten kanssa, joilla on pääasiallinen osuus tuotteen toimittajina. Terästulleihin liittyen komissio on tunnistanut 12 maata, jotka täyttävät neuvotteluosapuolen kriteerit: Turkki, Intia, Indonesia, Korea, Vietnam, Kiina, Taiwan, Ukraina, Britannia, Japani, Egypti ja Sveitsi. Lisäksi neuvotteluissa tulee kuulla niitä WTO-jäseniä, joilla on

olennainen intressi myönnytykseen. EU on käynyt aikaisemmin vastaavia artikla XXVIII-neuvotteluita myönnytysluetteloiden muuttamisesta esimerkiksi Britannian EU-eron ja EU:n laajentumisten yhteydessä.

WTO:n sääntöjärjestelmään sisältyvä GATT-sopimus lähtee myönnytysten tasapainon periaatteesta, jonka mukaan tullinkorotukset tulee kompensoida täysimittaisesti lisämyönnytyksillä jossakin muussa tuotekategoriassa. EU:n on siten neuvotteluissa tarjottava korkeammista terästulleista kompensatioita joko alentamalla tulleja tai muutoin parantamalla markkinoillepääsyä muissa tuotekategoriassa. Jos neuvotteluissa ei päästä yhteisymmärrykseen pääasiallisten toimittajien ja alkuperäisten sopimuspuolten kanssa, EU voi edelleen viedä suunnittelemansa toimet läpi, mutta neuvotteluun osallistuneilla sopimuspuolilla on oikeus asettaa vastatoimia.

Päätösluonnoksen liitteenä olevien neuvotteluohjeiden mukaan komission on pyrittävä neuvotteluissa saamaan suostumus asetusehdotuksen edellyttämille muutoksille EU:n myönnytysluetteloissa niiltä WTO-jäseniltä, joilla on neuvottelu-oikeudet ja hyväksyntä niiltä jäseniltä, joilla on kuulemisoikeudet.

Asetuksen soveltamisalaan kuuluvat tuoteluokat ovat neuvotteluohjeen liitteenä. Edelleen neuvotteluohjeen mukaan komission on noudatettava neuvotteluissa WTO-määräysten mukaisia menettelytapoja. Nämä velvoitteet eivät liity pelkästään tullisidontojen muuttamista koskeviin WTO-määräyksiin, vaan myös ainakin vapaakauppasopimuksia ja tulliliittoja koskevan GATT-artikla XXIV:n velvoitteisiin noudattaa ”substantially all trade” -velvoitetta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että uudet tullinkorotukset ja siitä seuraavat kauppakumppanin mahdolliset vastatoimet eivät saa johtaa siihen, että osapuolet välisestä kaupasta on vapautettu vähemmän kuin WTO-määräysten edellyttämät 90 %. Komissio ilmoittaa neuvostolle neuvottelujen tuloksista ja tarvittaessa merkittävistä kehitysskeleista neuvottelujen aikana.

GATT XXVIII neuvotteluiden mahdolliset tulokset on lueteltu asetusehdotuksessa yhtenä kriteerinä, joka otetaan huomioon, kun jaetaan maakohtaiset teräksen tuontia koskevat kiintiöt. Asetusehdotus ei kuitenkaan edellytä neuvotteluiden loppuunsaattamista ennen kiintiöiden jakoa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotuksen aineellisena oikeusperustana on SEUT 207 artikla 4 kohta.

Ehdotuksen menettelyllisenä oikeusperustana on SEUT 218 artikla 3 ja 4 kohta.

Suunniteltujen neuvottelujen sisältö liittyy unionin yhteiseen kauppapolitiikkaan, joka on EUT-sopimuksen 3 artiklassa lueteltu unionin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluva asia.

Valtioneuvoston arvion mukaan oikeusperusta on valittu asianmukaisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Neuvosto päättää neuvottelujen aloittamisesta ja neuvotteluohjeiden hyväksymisestä yksin ilman Euroopan parlamenttia, joka pidetään SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti täysimääräisesti informoituna.

Kansallinen valmistelu

E-selvityksen kirjallinen menettely kauppapoliittisessa jaostossa (EU2) 13.–18.11.2025.

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvottelumandaatin alaiset sopimukset tulisivat tämänhetkisen arvion mukaan sisältämään ainoastaan EU:n toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Suhdetta Suomen lainsäädäntöön samoin kuin Ahvenanmaan toimivaltaan arvioidaan tarkemmin konkreettisten sopimustekstien valossa.

Taloudelliset vaikutukset

Neuvoteltavilla sopimuksilla ei odoteta olevan suoria vaikutuksia valtion talousarvioon.

Myönnytysluetteloiden päivittämisestä käytävillä neuvotteluilla saattaa olla Suomea koskevia taloudellisia vaikutuksia niitä osin kuin muille neuvotteluosapuolille päädytään antamaan kompensatioina myönnytyksiä (esim. tullinalennuksia) muissa tuotekategorioiden tai, ellei neuvotteluissa päästä yhteisymmärrykseen, neuvotteluosapuolet asettavat EU:ta kohtaan vastatoimia. Käytännössä molemmissa tapauksissa olisi kyse siitä, että EU:n kauppakumppanit korottavat tuontitullejaan EU-tuotteille heikentäen näin myös suomalaista alkuperää olevien tuotteiden edellytyksiä päästä kyseisille markkinoille. Näiden taloudelliset vaikutukset riippuvat kompensatioiden tai vastatoimien tarkemmasta sisällöstä, joka tulee selviämään vasta neuvottelujen kuluessa.

Teräksen globaalin ylikapasiteetin torjumiseen liittyvän komission asetusehdotuksen vaikutuksia käsitellään erillisessä U-kirjelmässä (Vahva EU/1046/2025).

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

COM(2025)726

COM(2025)727

COM(2025)727 annex

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Pekka Hirvonen	UM/KPO-10, p. 0295 350 705, pekka.hirvonen@gov.fi
Sara Ohls	UM/KPO-20
Petri Kuurma	UM/KPO-20
Johannes Leppo	VNEUS
Tapio Rantanen	VNEUS

VAHVA-tunnus

EU/1047/2025

Liitteet

Viite